

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust). Den föreslagna lagen kompletterar Europeiska unionens förordning om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete. Genom lagen upphävs lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust. Den nya lagen motsvarar i stor utsträckning den gällande lagen, men det föreslås att en del av de gällande bestämmelserna slopas som onödiga eftersom det redan föreskrivs om dessa frågor i Eurojustförordningen.

Dessutom föreslås närmast tekniska ändringar i lagen om Åklagarmyndigheten, lagen om gemensamma utredningsgrupper, lagen om offentlig upphandling och koncession, konkurrenslagen, lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen samt lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft när Eurojustförordningen blir tillämplig den 12 december 2019 eller så fort som möjligt efter det.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning och praxis i Finland	5
2.2 Eurojusts verksamhet	8
3 EUROJUSTFÖRORDNINGENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	8
4 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	13
5 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	13
6 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	14
6.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	14
6.2 Yttranden och hur de har beaktats.....	14
DETALJMOTIVERING	16
1 LAGFÖRSLAG	16
1.1 Lagen om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust).....	16
1.2 Lagen om Åklagarmyndigheten.....	22
1.3 Lagen om gemensamma utredningsgrupper	23
1.4 Lagen om offentlig upphandling och koncession	23
1.5 Konkurrenslagen	23
1.6 Lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen.....	23
1.7 Lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen	23
2 IKRAFTTRÄDANDE	23
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	23
LAGFÖRSLAG	26
1. Lag om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust).....	26
2. Lag om ändring av 7 § i lagen om Åklagarmyndigheten	29
3. Lag om ändring av 2 § i lagen om gemensamma utredningsgrupper.....	30
4. Lag om ändring av 143 § i lagen om offentlig upphandling och koncession.....	30
5. Lag om ändring av 39 § i konkurrenslagen.....	31
6. Lag om ändring av 35 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen	32
7. Lag om ändring av 9 § i lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen	33
BILAGOR.....	34
PARALLELLTEXT	34
2. Lag om ändring av 7 § i lagen om Åklagarmyndigheten	34
3. Lag om ändring av 2 § i lagen om gemensamma utredningsgrupper.....	35
4. Lag om ändring av 143 § i lagen om offentlig upphandling och koncession.....	36
5. Lag om ändring av 39 § i konkurrenslagen.....	37

6. Lag om ändring av 35 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen	38
7. Lag om ändring av 9 § i lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen	39

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (*Eurojust*) i Haag har till uppgift att hjälpa nationella myndigheter med samordning och samarbete inom det rättsliga området för att bekämpa terrorism och grov organiserad brottslighet som drabbar flera EU-länder. För utförandet av sina uppgifter ordnar Eurojust samordningsmöten, finansierar och ordnar expert-hjälp för gemensamma utredningsgrupper och organiserar samarbete med hjälp av samordningscentrum.

Eurojust inrättades genom rådets beslut 2002/187/RIF om inrättande av Eurojust för att stärka kampen mot grov brottslighet (nedan *Eurojustbeslutet*) med syftet att effektivisera bekämpningen av grov organiserad brottslighet i Europeiska unionen. År 2008 utfördes en omfattande reform av Eurojustbeslutet. I Finland har Eurojustbeslutet genomförts nationellt genom lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust (724/2010, nedan *Eurojustlagen*).

I artikel 85 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan *FEUF*), med ändringar som trädde i kraft i december 2009, konstateras att Eurojusts uppgift att stödja och stärka samordning och samarbete mellan de nationella myndigheter som har till uppgift att utreda och lagföra allvarlig brottslighet som berör två eller flera medlemsstater eller som det krävs lagföring för på gemensamma grunder. I artikeln föreskrivs också att Eurojusts struktur, arbetssätt, verksamhetsområde och uppgifter ska regleras genom förordningar i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. I praktiken betyder detta att Eurojusts rättsgrund har förutsatt en reform efter det att FEUF trädde i kraft. Kommissionen antog den 17 juli 2013 ett förslag till förordning om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust). Syftet med förordningen var att i förordningen bevara de delar som har visat sig vara effektiva vid administrationen och driften av Eurojust, men samtidigt modernisera byråns rättsliga ramar och effektivisera dess verksamhet och struktur. Ett viktigt mål var att Eurojust ska kunna fokusera på operativ verksamhet och att underlätta den administrativa bördan för Eurojusts nationella medlemmar. I november 2018 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust), och om ersättning och upphävande av rådets beslut 2002/187/RIF, nedan *Eurojustförordningen*. Förordningen ska tillämpas från och med den 12 december 2019.

Europaparlamentets och rådets förordning gäller i enlighet med unionsrätten som sådan, och den får inte förklaras eller preciseras genom nationella bestämmelser. En förordning får i allmänhet inte skrivas om eller på något annat sätt tas med i den nationella lagstiftningen. En förordning kan dock förutsätta kompletterande nationella bestämmelser. I en förordning kan det för vissa frågor ha lämnats ett visst nationellt handlingsutrymme. Eurojustförordningen förutsätter till vissa delar kompletterande nationell lagstiftning och till vissa delar har det lämnats nationellt handlingsutrymme, varför det finns orsak att föreskriva om de frågorna i lag. Tolkningen av bestämmelserna i Eurojustförordningen är dock en uppgift för lagtillämparna. Eurojustförordningen förutsätter också vissa ändringar av teknisk karaktär i andra lagar för att korrigera författningshänvisningar och terminologi. Genom Eurojustförordningen inrättas den nya byrån Eurojust i stället för den tidigare enheten Eurojust.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis i Finland

Den gällande Eurojustlagen innehåller bestämmelser om den nationella medlemmen och dennes behörighet, den biträdande medlemmen, den assisterande medlemmen, Finlands representant i Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet samt nationella kontaktpersoner och deras tillgång till Eurojusts ärendehanteringssystem. I lagen finns vidare bestämmelser om överföring av information till den nationella medlemmen, utlämnande av uppgifter till Eurojust, utlämnande av personuppgifter från Eurojust till stater utanför Europeiska unionen eller till internationella organisationer och om kontroll av personuppgifter.

Enligt 2 § 1 mom. i Eurojustlagen representeras Finland i Eurojust av en nationell medlem vars mandatperiod är fyra år. Mandatperioden kan förnyas en gång. Enligt 2 mom. utnämns den nationella medlemmen till ett tjänsteförhållande för viss tid som statsåklagare vid riksåklagarens byrå. I fråga om utnämningen av och behörighetsvillkoren för medlemmen tillämpas vad som föreskrivs om utnämning av och behörighetskrav för statsåklagare.

Den nationella medlemmens behörighet och uppgifter definieras i 3 § i Eurojustlagen. Den nationella medlemmen har för det första den behörighet som avses i 10 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) i ärenden som omfattas av Eurojusts behörighet. I praktiken innebär detta att den nationella medlemmen har åklagarbehörighet i hela landet. Behörigheten innefattar dock endast sådana brottmål som ingår i Eurojusts uppgifter. Den nationella medlemmen har på grund av sin behörighet som åklagare omfattande rätt att få information ur andra myndigheters register i enlighet med 22 § i lagen om Åklagarmyndigheten. Vidare har den nationella medlemmen befogenhet att utbyta information med Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) i det syfte som avses i artikel 26.5 i Eurojustbeslutet.

I paragrafens 2 mom. åläggs den nationella medlemmen skyldighet att utan dröjsmål underätta den behöriga myndigheten om sådana omständigheter som kommit till hans eller hennes kännedom och som har eller kan ha samband med ett brottmål som handläggs i Finland. Han eller hon ska också utan dröjsmål till den behöriga myndigheten för handläggning ge in en begäran om straffrättsligt samarbete som har kommit från en främmande stat. Syftet med bestämmelsen är att definiera behörighetsfördelningen mellan den nationella medlemmen och de behöriga myndigheterna i Finland, enligt vilken den nationella myndigheten har det huvudsakliga ansvaret för behandlingen av brottmål.

I 3 § 3 mom. ingår en förteckning över åtgärder som den nationella medlemmen kan göra på begäran eller med samtycke av den behöriga myndigheten. Åtgärderna är att 1) hänföra ett brottmål till Eurojust, 2) framställa en begäran om straffrättsligt samarbete till en främmande stat, 3) besluta om verkställighet i Finland av en sådan begäran om straffrättsligt samarbete som hör till förundersökningsmyndighetens eller åklagarens behörighet, 4) bestämma om utförande i Finland av en förundersökningsåtgärd som vid Eurojusts samordningsmöte har ansetts behövlig, och 5) besluta om godkännande eller samordning av kontrollerade leveranser i Finland. I enlighet med motiveringen till bestämmelsen är syftet att underlätta de nationella myndigheternas verksamhet genom att göra det möjligt att dessa ska kunna ge den nationella medlemmen befogenhet att avfatta och verkställa framställningar som har samband med rättsligt samarbete samt när Eurojust samordnar undersökningen eller åtalet i ett brottmål som berör flera medlemsstater.

I 3 punkten är den nationella medlemmens behörighet begränsad till endast sådana åtgärder som en förundersökningsmyndighet eller åklagare beslutar om i Finland. Det är alltså inte möjligt att till den nationella medlemmen överföra behörighet att fatta beslut om sådana verk-

ställighetsåtgärder som domstolen fattar beslut om i Finland. I motiveringen till bestämmelsen konstateras att avgränsningen är motiverad för att det i statsförfattningsrättsligt hänseende kan vara problematiskt att överföra beslutanderätt som hör till domstolen till den nationella medlemmen. Syftet med 4 och 5 punkten har varit att göra det möjligt för t.ex. förundersökningsledaren eller den tjänsteman som beslutar om kontrollerade leveranser att ge den nationella medlemmen fullmakt att vid behov besluta om verkställighet av en åtgärd som har överenskommits vid Eurojusts samordningsmöte, om tjänstemannen i fråga själv inte kan delta i mötet.

Paragrafens 4 mom. gäller den nationella medlemmens befogenheter i brådska fall. Bestämmelsen syftar till att trygga den nationella medlemmens möjligheter att fungera i en situation där det förutsätts ett snabbt beslut och han eller hon inte når den myndighet som i Finland har befogenhet att besluta i ärendet. Enligt momentet får den nationella medlemmen i sådana fall besluta om de åtgärder som avses i 3 mom. 3–5 punkten. Enligt motiveringen har man eftersträvat att begränsa den nationella medlemmens beslutanderätt i brådska fall så att det i praktiken inte ska finnas ett behov av att ty sig till bestämmelsen. Detta beror på att det i Finland finns ett jourssystem såväl hos förundersökningsmyndigheterna som inom åklagarorganisationen. Den nationella medlemmens befogenheter begränsas av att han eller hon enligt bestämmelsen alltid innan beslutet fattas ska kontakta den finska myndighet som svarar för det praktiska genomförandet av åtgärden. På detta sätt säkerställs på förhand att åtgärden genomförs på behörigt sätt och med iakttagande av gällande förfarandebestämmelser. I momentet förutsätts dessutom att en anmälan om åtgärden omedelbart ska lämnas till den myndighet som har befogenhet att besluta om åtgärden. Därefter har den myndigheten befogenhet att besluta om åtgärden ska fortsätta eller avbrytas.

I paragrafens 5 mom. finns en bestämmelse om att vid handläggningen av ärenden i Eurojust får den nationella medlemmen trots sekretessbestämmelserna använda personuppgifter som han eller hon har fått med stöd av sina befogenheter. I paragrafens 6 mom. finns en hänvisningsbestämmelse enligt vilken bestämmelser om den nationella medlemmens deltagande i gemensamma utredningsgrupper finns i lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002). I momentet finns dessutom en bestämmelse om att det i fråga om förfarandet i ärenden som omfattas av den nationella medlemmens behörighet i övrigt gäller vad som särskilt har avtalats eller föreskrivits om saken.

Eurojustlagens 4 § gäller den nationella medlemmens biträdande medlem. Minst en biträdande medlem ska utses för den nationella medlemmen. Den biträdande medlemmen ska uppfylla behörighetsvillkoren för den nationella medlemmen. I praktiken betyder det examen som juris kandidat eller juris magister. En biträdande medlem får vid behov ersätta den nationella medlemmen. Den biträdande medlemmens mandatperiod är fyra år och den kan förnyas. De biträdande medlemmarna utses av riksåklagarens byrå. En biträdande medlem har i 3 § angivna befogenheter, när han eller hon fungerar som ersättare för den nationella medlemmen. I praktiken har endast en biträdande medlem utnämnts och den biträdande medlemmen har skött sin uppgift från Finland vid sidan av andra tjänsteåligganden. Som biträdande medlem har ofta fungerat en åklagare som tidigare varit nationell medlem.

Eurojustlagens 5 § gäller den nationella medlemmens assisterande medlem. Riksåklagarens byrå ska utse minst en assisterande medlem till den nationella medlemmen. Mandatperioden är fyra år och den kan förnyas. En assisterande medlem som uppfyller samma behörighetsvillkor som den nationella medlemmen får vid behov ersätta den nationella medlemmen. En assisterande medlem skiljer sig från en biträdande medlem till den delen att det inte föreskrivs några särskilda behörighetsvillkor för en assisterande medlem. Således har t.ex. en företrädare för polisförvaltningen kunnat vara assisterande medlem trots att personen inte haft en juridisk examen. I praktiken har de assisterande medlemmarna varit flera till antalet och i huvudsak

varit tjänstemän vid Åklagarmyndigheten. Den nationella medlemmen i Eurojust har också kunnat ha hjälp av en av riksåklagarens byrå utsedd nationell expert med en varierande mandatperiod mellan sex och tio månader. I huvudsak har den nationella experten varit åklagare.

I 6 § finns bestämmelser om Finlands representant i Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet. Enligt paragrafen utses Finlands representant i den gemensamma tillsynsmyndighet som inrättas med stöd av artikel 23 i Eurojustbeslutet av justitieministeriet. Det är fråga om ett oberoende organ bestående av företrädare från medlemsstaterna som utövar tillsyn över den verksamhet som anknyter till behandlingen av personuppgifter inom Eurojust.

I 7 § finns bestämmelser om nationella kontaktpersoner. Enligt bestämmelsen ska riksåklagarens byrå utse en eller flera nationella kontaktpersoner som avses i artikel 12.1 i Eurojustbeslutet. Bestämmelser om de nationella kontaktpersonernas tillgång till Eurojusts ärendehanteringssystem finns i 8 §.

Lagens 9 § gäller överföring av information till den nationella medlemmen. Den myndighet som svarar för handläggningen av ett brottmål ska utöver den information som definieras i Eurojustbeslutet samt i artikel 2 i rådets beslut 2005/671/RIF om informationsutbyte och samarbete när det gäller terroristbrott tillhandahålla den nationella medlemmen övrig information som behövs för att fullgöra Eurojusts uppgifter. Skyldigheten att överföra information är därmed relativt omfattande och även vagt formulerad. I 10 § föreskrivs om utlämnande av personuppgifter till Eurojust. Enligt paragrafens 1 mom. får till Eurojust på dess begäran för utförande av uppdrag som hör till Eurojusts behörighet utlämnas behövliga uppgifter ur straffregistret och ur justitieförvaltningens övriga personregister under samma förutsättningar som till en åklagare. Enligt 2 mom. tillämpas vid utlämnande av uppgifter till Eurojust ur polisens, Gränsbevakningsväsendets och Tullens personregister 25 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019), 35 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019), 23 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) och 30 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). I 3 mom. konstateras att den registeransvarige beslutar om utlämnande av uppgifter enligt 1 och 2 mom. Uppgifterna lämnas till Eurojust genom den nationella medlemmen.

Lagens 11 § gäller utlämnande av personuppgifter från Eurojust till stater utanför Europeiska unionen eller till internationella organisationer. Enligt bestämmelsen får den nationella medlemmen med stöd av 9 § ge sitt samtycke till att personuppgifter som har lämnats till Eurojust utlämnas vidare från Eurojust till en sådan tredjestat eller internationell organisation förutsatt att uppgifterna enligt finsk lag får lämnas ut till den främmande staten eller internationella organisationen i fråga. Bestämmelsen motsvarar Eurojustbeslutet, enligt vilket tillståndet till utlämnande ges av den nationella medlemmen. Innan samtycke ges ska den nationella medlemmen vid behov samråda om utlämnandet med den myndighet som har tillhandahållit uppgifterna.

Den sista egentliga bestämmelsen i lagen gäller kontrollen av personuppgifter. Enligt 12 § ska en begäran om kontroll av personuppgifter som Eurojust har behandlat riktas till riksåklagarens byrå. Riksåklagarens byrå ska utan dröjsmål sända begäran till Eurojust för handläggning.

Bestämmelser om Eurojust och den nationella medlemmen finns också på annat håll i lagstiftningen, bl.a. i lagen om gemensamma utredningsgrupper. Enligt 1 § 2 mom. i den lagen ska Finlands nationella medlem i Eurojust underrättas om avsikten att inrätta en gemensam undersökningsgrupp, om utredningsgruppens verksamhet hänför sig till Eurojusts befogenheter eller uppgifter. Den behöriga åklagaren kan anmäla sig som medlem i utredningsgruppen. Vidare föreskrivs i 2 § 2 mom. att om en utredningsgrupp gäller Finland och får finansiering från Europeiska unionen, ska Finlands nationella medlem i Eurojust kallas till utredningsgruppen.

2.2 Eurojusts verksamhet

Eurojust har 28 nationella medlemmar, en från varje medlemsstat. Danmark, Förenade kungariket och Irland deltar inte i antagandet av den nya Eurojustförordningen, förordningen är inte bindande för dem och den tillämpas inte i staterna i fråga. De nationella medlemmarna sköter tillsammans den uppgift som Eurojust ålagts, dvs. de samordnar de nationella myndigheterna under alla faser av brottsutredningar och åtal. De löser även de praktiska problem som uppkommer till följd av skillnader mellan medlemsstaternas rättssystem. De nationella medlemmar som arbetar vid Eurojusts säte i Haag är åklagare, domare eller personer med motsvarande behörighet inom förundersökningsmyndigheterna. Utöver dem arbetar 260 personer i Eurojusts administration. De nationella medlemmarna biträds av biträdande nationella medlemmar, assistenter och nationella experter. Eurojust har också samarbetsavtal med tredjeländer, och sambandsåklagare från sådana länder kan arbeta vid Eurojust. Syftet med samarbetsavtalen är att utveckla kontakterna mellan Eurojust och tredjeländer och att effektivisera samarbetet och utbytet av information om grov brottslighet, i synnerhet för bekämpning av organiserad brottslighet och terrorism. De senaste samarbetsavtalen har ingåtts 2018 med Albanien och Georgien. Under 2019 har samarbetsavtal med Danmark och Serbien beretts.

Eurojust behandlar ca 2 000 fall per år. Årligen hålls ca 200 samordningsmöten. I dem deltar nationella rättsliga myndigheter och förundersökningsmyndigheter från de olika medlemsstaterna och vid behov från tredjeländer. På mötena löser man problem i enskilda ärenden och planerar operativa åtgärder, t.ex. samordnade anhållanden och husrannsakingar. Samordningsmötena fokuserar på enskilda ärenden som gäller de brottstyper som identifierats som prioriterade av Europeiska rådet. De är terroristbrott, narkotikabrott, människohandel, bedrägeri, korruptionsbrott, databrott, penningtvätt och andra gärningar av organiserade kriminella anslutningar med den lagliga ekonomin som mål.

Vid Finlands enhet inleddes under 2018 behandlingen av 77 nya operativa ärenden. Det motsvarande antalet för 2017 var 60 och för 2016 var antalet ärenden sammanlagt 69. Trots att det sammanlagda antalet nya operativa ärenden steg jämfört med 2016 och 2017 har enhetens sammanlagda arbetsbörda dock varit ungefär på samma nivå. Vid utgången av 2018 fanns sammanlagt 61 öppna operativa ärenden vid Finlands enhet.

Sammanlagt 46 nya operativa ärenden kom in från Finlands nationella myndigheter under 2018. Målstaten var oftast Spanien, Italien, Frankrike, Nederländerna, Malta eller Estland. De övriga länderna öppnade sammanlagt 31 nya operativa ärenden som gällde Finland. Av de nya ärendena öppnades flest av Nederländerna, Österrike och Tyskland.

I Finlands egna nationella samordningssystem ingår 12 företrädare (per den 15 februari 2019) och av dem företräder sex Åklagarmyndigheten, fem polisen och en Tullen.

3 Eurojustförordningens huvudsakliga innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Eurojustförordningen består av nio kapitel. Deras innehåll och förhållande till Finlands lagstiftning presenteras här kort. Den gällande Eurojustlagen och den praxis i Finland som anknyter till Eurojusts verksamhet har presenterats närmare i avsnitt 2.1.

Eurojustförordningens 1 kapitel innehåller bestämmelser om Eurojusts inrättande, mål och uppgifter.

Enligt *artikel 1* ska det Eurojust som inrättas genom förordningen ersätta och efterträda Eurojust som inrättades genom Eurojustbeslutet. Eurojusts uppgifter preciseras i *artikel 2* i Euro-

justförordningen. Enligt den ska Eurojust stödja och stärka samordningen och samarbetet mellan nationella utredande myndigheter och åklagarmyndigheter i samband med grov brottslighet som Eurojust har behörighet att hantera, när denna brottslighet berör två eller fler medlemsstater eller kräver lagföring på gemensamma grunder, på grundval av insatser som genomförs och information som tillhandahålls av medlemsstaternas myndigheter, Europol, Europeiska åklagarmyndigheten och Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf). Eurojust ska fullgöra sina uppgifter på begäran av de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna, på eget initiativ eller på Europeiska åklagarmyndighetens begäran.

I *artikel 3* definieras Eurojusts behörighet och enligt led 1 ska Eurojusts behörighet omfatta de typer av grov brottslighet som förtecknas i bilaga I. De är terrorism, organiserad brottslighet, olaglig narkotikahandel, penningtvätt, brottslighet som har samband med nukleära och radioaktiva ämnen, människosmuggling, människohandel, handel med stulna fordon, mord och grov misshandel, olaga handel med mänskliga organ och vävnader, människorov, olaga frihetsberövande och tagande av gisslan, rasism och främlingsfientlighet, rån och grov stöld, olaga handel med kulturföremål, inklusive antikviteter och konstverk, svindleri och bedrägeri, brott mot unionens finansiella intressen, insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan, beskyddarverksamhet och utpressning, förfalskning och piratkopiering, förfalskning av administrativa dokument och handel med sådana förfalskningar, förfalskning av pengar och betalningsmedel, it-brottslighet, korruption, olaga handel med vapen, ammunition och sprängämnen, olaga handel med hotade djurarter, olaga handel med hotade växtarter och växtsorter, miljöbrott, däribland förorening från fartyg, olaga handel med hormonpreparat och andra tillväxsubstanser, sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande, inbegripet material med övergrepp mot barn och kontaktsökning med barn i sexuellt syfte, folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser.

När det gäller andra typer av brott än de nämnda får Eurojust dessutom bistå vid utredningar och lagföring på begäran av en behörig myndighet i en medlemsstat. På begäran av en medlemsstats behöriga myndighet får Eurojust också bistå vid utredningar och lagföring som berör endast den medlemsstaten och ett tredjeland, under förutsättning att ett samarbetsavtal eller en överenskommelse om samarbete har ingåtts med det tredjelandet eller där det i ett specifikt ärende föreligger ett väsentligt intresse av att sådant bistånd tillhandahålls. Enligt artikel 3.2 ska Eurojust utöva sin behörighet för brott som skadar unionens ekonomiska intressen i ärenden som inbegriper medlemsstater som deltar i det fördjupade samarbetet om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten men för vilka Europeiska åklagarmyndigheten inte har behörighet eller beslutar att inte utöva sin behörighet.

I *artikel 4* i Eurojustförordningen ingår en förteckning över Eurojusts operativa uppgifter som bl.a. är att bistå de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna genom att säkerställa bästa möjliga samordning av utredningar och lagföring, samarbeta och samråda med det europeiska straffrättsliga nätverket, Europeiska åklagarmyndigheten och Europol samt tillhandahålla operativt, tekniskt och finansiellt stöd till medlemsstaternas gränsöverskridande insatser och utredningar. *Artikel 5* gäller utövande av operativa och andra uppgifter och skötseln av Eurojusts övriga uppgifter och där definieras bl.a. i vilka frågor Eurojust ska ingripa som ett kollegium format av sina nationella medlemmar.

I Eurojustförordningens andra kapitel finns bestämmelser om Eurojusts struktur och organisation.

Enligt *artikel 6* består Eurojust av de nationella medlemmarna, kollegiet, styrelsen och den administrativa direktören. Enligt *artikel 7* ska Eurojust ha en nationell medlem utstationerad från varje medlemsstat i enlighet med dess rättsliga system. Den nationella medlemmen ska ha sin ordinarie arbetsplats vid Eurojusts säte. Varje nationell medlem ska biträdas av en biträ-

dande nationell medlem och av en assistent. De biträdande nationella medlemmarna och assistenterna kan vara flera till antalet. De nationella medlemmarna och de biträdande nationella medlemmarna ska ha ställning som åklagare, domare eller företrädare för en rättslig myndighet med behörigheter som motsvarar de som en åklagare eller domare har enligt nationell rätt. Mandatperioden för nationella medlemmar och biträdande nationella medlemmar är fem år och den kan förlängas en gång. Till denna del avviker Eurojustförordningen från den gällande Eurojustlagen, enligt vilken mandatperioden är fyra år. I artikel 80.2 i Eurojustförordningen som gäller övergångsbestämmelser konstateras att de nationella medlemmar av Eurojust, såsom det inrättades genom Eurojustbeslutet, ska övergå till att bli nationella medlemmar av Eurojust när Eurojustförordningen trätt i kraft och att mandattiden för deras tjänstgöring får förlängas en gång, oberoende av en tidigare förlängning. Eurojustförordningen avviker från det tidigare Eurojustbeslutet och Eurojustlagen vidare i att den nationella medlemmen och en biträdande nationell medlem i praktiken ska ha en ställning som åklagare eller domare. Enligt Eurojustbeslutet har också en person med behörighet som förundersökningsmyndighet kunnat vara nationell medlem. I Eurojustlagen är utnämningen av den nationella medlemmen och den biträdande medlemmen knuten till behörighetsvillkoren för åklagare.

De nationella medlemmarnas befogenheter definieras i *artikel 8*. De nationella medlemmarna ska bl.a. ha befogenhet att direkt kontakta och utbyta information med en behörig nationell myndighet i medlemsstaten eller ett behörigt unionsorgan eller en behörig unionsbyrå, stödja utfärdandet eller verkställandet av ansökningar om ömsesidig rättslig hjälp eller ömsesidigt erkännande och delta i gemensamma utredningsgrupper. Vidare får medlemsstaterna bevilja de nationella medlemmarna ytterligare befogenheter i enlighet med nationell rätt. De nationella medlemmarna ska enligt *artikel 9* ha tillgång till, eller åtminstone kunna inhämta, den information som finns i följande register i deras medlemsstat, i enlighet med nationell rätt: kriminalregister, register över gripna eller anhållna personer, utredningsregister, DNA-register samt till andra register hos offentliga myndigheter i deras medlemsstat där denna information är nödvändig för fullgörandet av deras uppgifter. I Finland samlas sådana uppgifter in utöver i straff- och bötesregistren även t.ex. i polisens personregister. De befogenheter som definieras i Eurojustförordningen motsvarar Eurojustbeslutet och den nationella medlemmens befogenheter i enlighet med den gällande Eurojustlagen.

Artiklarna 10–15 innehåller noggrannare bestämmelser om Eurojusts kollegium. Artiklarna gäller kollegiets sammansättning, Eurojusts ordförande och vice ordförande, en mekanism för ersättning vid val till befattningen som ordförande, kollegiets möten, kollegiets omröstningsregler och årlig och flerårig programplanering. *Artikel 16* i Eurojustförordningen gäller styrelsens funktion och *artiklarna 17 och 18* den administrativa direktörens ställning och ansvarsområden.

I Eurojustförordningens tredje kapitel föreskrivs närmare om Eurojusts operativa ärenden.

Eurojustförordningens *artikel 19* gäller den joursamordningsmekanism som alltid kan ta emot och behandla de begäranden som hänskjuts till byrån, dygnet runt. Joursamordningen ska förlita sig på de joursamordningsrepresentanter per medlemsstat som antingen är den nationella medlemmen, den biträdande nationella medlemmen, en assistent som har rätt att ersätta den nationella medlemmen eller en utstationerad nationell expert. Det finns inga bestämmelser om ordnande av jour i den gällande Eurojustlagen, men Eurojustbeslutet förpliktar till att ordna jour. I Finland har juren i praktiken skötts genom att den nationella medlemmen, biträdande medlemmen och de assisterande medlemmarna har deltagit i juren. *Artikel 20* i Eurojustförordningen gäller det nationella samordningssystemet för Eurojust. Varje medlemsstat ska utse en eller fler nationella kontaktpersoner för Eurojust. De nationella kontaktpersonerna svarar för att deras eget nationella samordningssystem fungerar. Varje medlemsstat ska inrätta ett nationellt samordningssystem för Eurojust för att säkerställa samordning av det arbete som ut-

förs av a) de nationella kontaktpersonerna för Eurojust, b) nationella kontaktpersoner för frågor rörande Europeiska åklagarmyndighetens behörighet, c) den nationella kontaktpersonen för Eurojust avseende terrorism, d) den nationella kontaktpersonen för det europeiska straffrättsliga nätverket och upp till tre andra kontaktpunkter för det europeiska rättsliga nätverket, e) nationella medlemmar av eller kontaktpunkter för nätverket för gemensamma utredningsgrupper, och nationella medlemmar av eller kontaktpunkter för de nätverk som inrättats genom beslut 2002/494/RIF, 2007/845/RIF och 2008/852/RIF, f) varje annan relevant rättslig myndighet, i förekommande fall. Motsvarande bestämmelse ingår i Eurojustbeslutet. I den gällande Eurojustlagen finns emellertid endast en bestämmelse om utseende av nationella kontaktpersoner (7 §), men Finland har inrättat samordningssystemet och till gruppen utsett företrädare för alla de aktörer som nämns i artikel 12 i Eurojustbeslutet. En ny aktör i samordningen är i och med inrättandet av den Europeiska åklagarmyndighet som nämns i Eurojustförordningen de nationella sambandsmän som behandlar frågor om Europeiska åklagarmyndighetens befogenheter.

Eurojustförordningens *artikel 21* gäller utbyte av information med medlemsstater och mellan nationella medlemmar. Enligt artikelns led 1 ska de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna med Eurojust utbyta all information som är nödvändig för att Eurojust ska kunna fullgöra sina uppgifter i enlighet med de tillämpliga dataskyddsreglerna. I artikelns 4, 5 och 6 led preciseras den information som minst ska lämnas ut. I Eurojustbeslutet (artikel 13) och den gällande Eurojustlagen (9 §) finns bestämmelser om överföring av information till den nationella medlemmen och till sitt innehåll motsvarar bestämmelserna vad som föreskrivs i artikeln. *Artikel 22* i Eurojustförordningen gäller information som Eurojust tillhandahåller behöriga nationella myndigheter, *artikel 23* gäller ärendehanteringssystem, index och tillfälliga arbetsregister, *artikel 24* gäller tillfälliga arbetsregisters och indexets funktion och *artikel 25* gäller tillgång till ärendehanteringssystemet på nationell nivå. Bestämmelser om tillgången till Eurojusts ärendehanteringssystem finns i 8 § i den gällande Eurojustlagen och bestämmelserna motsvarar i stor utsträckning Eurojustförordningen.

Fjärde kapitlet i Eurojustförordningen (*artiklarna 26—46*) gäller informationsbehandlingen vid Eurojust.

Bestämmelserna i fråga kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (nedan *dataskyddsförordningen för institutioner*), som också ska tillämpas när personuppgifter behandlas vid Eurojust. Europeiska datatillsynsmannen övervakar behandlingen av personuppgifter vid Eurojust i enlighet med vad som föreskrivs i *artikel 40* i Eurojustförordningen. Enligt *artikel 42* i Eurojustförordningen ska Europeiska datatillsynsmannen agera i nära samarbete med nationella tillsynsmyndigheter med avseende på specifika frågor. I Finland är den nationella tillsynsmyndigheten den dataombudsman som avses i 8 § i dataskyddslagen (1050/2018).

I dataskyddsförordningen för institutioner föreskrivs om behandlingen av såväl administrativa som operativa personuppgifter. I kapitlet om informationsbehandling i Eurojustförordningen finns särskilda bestämmelser om t.ex. tidsgränser för lagring av operativa personuppgifter (*artikel 29*) och den registrerades rätt till tillgång (*artikel 31*). Bestämmelserna om behandling av personuppgifter kompletterar Eurojustförordningens bilaga II, där de personuppgifter närmare räknas upp som Eurojust får behandla inom ramarna för sin behörighet och för att utföra sina operativa uppgifter.

Det femte kapitlet gäller Eurojusts förbindelser med partner.

Enligt *artikel 47* får Eurojust i den utsträckning som krävs för att genomföra sina uppgifter upprätta och upprätthålla samarbetsförbindelser med unionens institutioner, organ och byråer i enlighet med deras respektive mål, samt med tredjeländers behöriga myndigheter och internationella organisationer. I princip kan Eurojust utbyta all information, förutom personuppgifter, med de nämnda sammanslutningarna till den del det är av betydelse för utförandet av Eurojusts uppgifter. Under begränsade förutsättningar kan Eurojust också ta emot och överföra personuppgifter.

Bestämmelser om Eurojusts samarbete med det europeiska rättsliga nätverket och andra unionsnätverk som deltar i straffrättsligt samarbete finns i *artikel 48*. Bestämmelser om förbindelser med Europol finns i *artikel 49*. Enligt den ska Eurojust upprätta och upprätthålla ett nära samarbete med Europol in den mån det är relevant för fullgörandet av de båda byråernas uppgifter och för att uppnå deras mål, med hänsyn tagen till behovet att undvika dubbelarbete. Bestämmelser om förbindelser med Europeiska åklagarmyndigheten finns i *artikel 50*. Enligt den ska Eurojust upprätta och upprätthålla en nära förbindelse också med Europeiska åklagarmyndigheten på grundval av ett ömsesidigt samarbete inom deras respektive mandat och behörighet och på grundval av en utveckling av förbindelser dem emellan. Eurojustförordningens *artikel 51* gäller förbindelser med andra unionsorgan och unionsbyråer, t.ex. Olaf och Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån.

Eurojustförordningens *artikel 52* gäller förbindelser med tredjeländers myndigheter och med internationella organisationer. Eurojust får upprätta och upprätthålla samarbete med tredjeländers myndigheter och med internationella organisationer. För detta ändamål ska Eurojust utarbeta en samsarbetsstrategi vart fjärde år i samråd med kommissionen, i vilken det fastställs med vilka tredjeländer och internationella organisationer det finns ett operativt behov av samarbete. Tidigare har Eurojust i enlighet med artikel 26a i Eurojustbeslutet i den utsträckning det krävts, efter att ha informerat rådet om inledandet av sådana förhandlingar, fått förhandla självständigt om samsarbetsavtal, varefter rådet med kvalificerad majoritet godkänt avtalet. *Artikel 53* i Eurojustförordningen gäller de sambandspersoner utstationerade i tredjeländer, som kollegiet får utstationera i syfte att underlätta det rättsliga samsarbetet. Sambandspersonernas uppgifter ska omfatta all verksamhet som syftar till att främja och påskynda alla former av straffrättsligt samarbete mellan Eurojust och dess medlemsstater samt det berörda tredjelandet. I Eurojustförordningens *artikel 54* föreskrivs om ansökningar om rättslig hjälp till och från tredjeländer.

Bestämmelser om överföring av operativa personuppgifter till unionsinstitutioner, unionsorgan och unionsbyråer finns i *artikel 55*, och om överföring av sådana uppgifter till tredjeländer och internationella organisationer i *artiklarna 56—59*. Enligt artikel 56.1 c i Eurojustförordningen ska Eurojust för överföring av personuppgifter inhämta förhandstillstånd för överföringen av den relevanta behöriga myndigheten i den medlemsstaten innan uppgifterna överförs till ett tredjeland eller en internationell organisation. Till denna del avviker Eurojustförordningen från det tidigare Eurojustbeslutet, enligt vilket tillståndet ges av den nationella medlemmen.

Sjätte kapitlet i Eurojustförordningen gäller Eurojusts finanser (*artiklarna 60—64*) och sjunde kapitlet gäller dess personal (*artiklarna 65 och 66*). Bestämmelser om utstationerade nationella experter och annan personal finns i *artikel 66*. Enligt artikel 66.1 får Eurojust utöver sin egen personal även anlita utstationerade nationella experter och annan personal som inte är anställd av Eurojust. Det åttonde kapitlet innehåller bestämmelser om utvärdering och rapportering (*artiklarna 67—69*) och det nionde kapitlet allmänna bestämmelser och slutbestämmelser (*artiklarna 70—82*). Kapitlen i fråga kräver inte någon kompletterande nationell lagstiftning.

4 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med Eurojustförordningen är att i förordningen bevaras de delar som har visat sig vara effektiva vid administrationen och driften av Eurojust, men samtidigt moderniseras byråns rättsliga ramar och dess verksamhet och struktur effektiviseras. Ett viktigt mål var att Eurojust ska kunna fokusera på operativ verksamhet och att underlätta den administrativa bördan för Eurojusts nationella medlemmar.

Syftet med propositionen är att göra de ändringar i lagstiftningen om Eurojust som Eurojustförordningen kräver. För tydlighetens skull föreslås att de lagändringar som föranleds av Eurojustförordningen genomförs på så vis att den gällande Eurojustlagen upphävs och en ny Eurojustlag som kompletterar Eurojustförordningen stiftas. Till sitt innehåll motsvarar dock den föreslagna lagen i många avseenden den gällande lagen. Detta kan anses vara ändamålsenligt med beaktande av att i sak medför inte Eurojustförordningen några stora ändringar i Eurojusts verksamhet. Det har inte heller förekommit några nämnvärda problem i den gällande lagstiftningen på nationell nivå.

Som namn på den nya Eurojustlagen föreslås lagen om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust). Strävan har varit att göra bestämmelserna om den nationella medlemmens befogenheter tydligare i förslaget. I den föreslagna lagen görs dessutom rollen för riksåklagarens byrå tydligare när det gäller nationella beslut i anknytning till Eurojust. I den föreslagna lagen ingår med avvikelse från den gällande lagen inte längre bestämmelser om Finlands representant i Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet, eftersom tillsynen över behandlingen av personuppgifter enligt Eurojustförordningen överförs från tillsynsmyndigheten till Europeiska datatillsynsmannen.

Som en teknisk ändring i den föreslagna lagen slopas hänvisningsbestämmelserna till lagarna om polisens, Gränsbevakningsväsendets och Tullens behandling av personuppgifter och till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Detta innebär dock inte att någon innehållslig ändring av den tillämpliga lagstiftningen. Också hänvisningen till lagen om gemensamma utredningsgrupper utgår, trots att de bestämmelser som gäller Eurojust i den lagen fortfarande tillämpas på det sätt som föreskrivs i lagen i fråga.

Eurojustförordningen förutsätter några ändringar närmast av teknisk karaktär i andra lagar. Ändringar görs i lagen om Åklagarmyndigheten, lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003), lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (295/2012), lagen om gemensamma utredningsgrupper, lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) och konkurrenslagen (948/2011). Det är närmast fråga om korrigering av författningshänvisningar och terminologi.

5 Propositionens konsekvenser

Propositionen kan bedömas ha endast små konsekvenser i praktiken. Eurojustförordningen medför i det närmaste inga ändringar i Eurojusts operativa verksamhet, utan ändringarna gäller i huvudsak organiseringen av Eurojusts administration. De föreslagna ändringarna i lagstiftningen beror till stor del på förordningens karaktär som direkt tillämplig lagstiftning och då ska överlappande nationell lagstiftning delvis gallras. Varken Eurojustförordningen eller den föreslagna nationella lagstiftningen som kompletterar förordningen för med sig några egentliga förändringar i de nationella myndigheternas verksamhet i Finland.

För lönekostnaderna för den nationella medlemmen, biträdande nationella medlemmar, assistenter till den nationella medlemmen och utstationerade nationella experter svarar som i nuläget den myndighet som de företräder och i Eurojustförordningen förutsätts inte att andra än den nationella medlemmen ska ha sin fasta tjänstgöringsort i Haag. Med avvikelse från nuläget föreslås det i propositionen att i framtiden ska endast en åklagare kunna vara biträdande nationell medlem eller assistent till den nationella medlemmen, vilket innebär att lönekostnaderna för dem kumuleras till Åklagarmyndigheten. Konsekvensen av detta är dock liten i praktiken, eftersom en biträdande nationell medlem och en assistent arbetar på förordnande och använder merparten av sin arbetstid för skötseln av sina övriga uppgifter som åklagare. Också hittills har en åklagare varit ersättare och assistenterna har inte använt någon betydande del av sin arbetstid till skötseln av Eurojusts ärenden.

Tillsynen av skyddet av personuppgifter överförs från Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet till Europeiska datatillsynsmannen och till vissa delar till de nationella tillsynsmyndigheterna, dvs. dataombudsmannen. Uppgiften kan betraktas som ny och för skötseln av den bör tillräckliga resurser reserveras, uppskattningsvis 0,2 årsverken.

De föreslagna ändringarna kan genomföras inom ramen för de anslag som anvisats i rambesluten och i statsbudgeten.

6 Beredningen av propositionen

6.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Justitieministeriet tillsatte den 18 oktober 2018 en arbetsgrupp för att bereda den kompletterande nationella lagstiftning som Eurojustförordningen förutsätter. Arbetsgruppen hade i uppgift att bereda de behövliga nationella bestämmelser som kompletterar Eurojustförordningen och som också annars behövs på grund av att förordningen träder i kraft. Arbetsgruppen skulle utarbeta sitt betänkande i form av en regeringsproposition. I arbetsgruppen har förutom justitieministeriet också inrikesministeriet, Polisstyrelsen, Riksåklagarämbetet (numera riksåklagarens byrå) och Tullen varit företrädare. Under arbetets gång har arbetsgruppen dessutom hört den nationella medlemmen i Eurojust.

I det skede då Eurojustförordningen bereddes överlämnade statsrådet U-skrivelsen 79/2013 rd till riksdagen. Lagutskottet har gett sitt utlåtande LaUU 24/2013 rd om Eurojustförordningen.

6.2 Yttranden och hur de har beaktats

Förslaget till regeringsproposition med förslag till lag om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete har varit på remiss. Ett sammandrag har sammanställts av yttrandena. Yttrande begärdes av 38 aktörer och 14 yttranden kom in. Remissinstansernas närmare åsikter framkommer av sammandraget av yttrandena.

I många yttranden understöds propositionen och den anses vara väl motiverad. Det konstateras att den föreslagna lagen till sitt innehåll i stor utsträckning motsvarar den gällande lagen och att den inte medför några egentliga förändringar i de nationella myndigheternas verksamhet. Bestämmelserna om den nationella medlemmens befogenheter i synnerhet i brådskande situationer understöds i flera yttranden.

Bestämmelserna om dataskydd anses värda att understödjas. Polisinrättningen i Helsingfors konstaterar i sitt yttrande att rätten att få information bör vara så omfattande och flexibel som möjligt så att en snabb och effektiv ärendehantering blir möjlig. Särskilt värt att understödjas ansågs den ändring som innebär att beslut om utlämnande av personuppgifter till ett tredjeland

eller en internationell organisation fattas av den behöriga myndighet som genomfört den ursprungliga överföringen i stället för den nationella medlemmen. Enligt Rättsregistercentralens åsikt motsvarar den nu föreslagna bestämmelsen om rätt att få information i sak den gällande bestämmelsen.

Dataombudsmannens byrå konstaterar i sitt yttrande att i och med att övervakningen av skyddet av personuppgifter övergår från Eurojusts gemensamma tillsynsmyndighet till Europeiska datatillsynsmannen och till vissa delar till den nationella tillsynsmyndigheten, är det uppenbart på plats att precisera den föreslagna lagen i enlighet med vad som föreskrivs i den lag som gäller Europol. I det fallet att den nationella tillsynsmyndigheten är dataombudsmannen, kan uppgiften betraktas som ny och för den bör också tillräckliga resurser reserveras (uppskattningsvis 0,2 årsverken). Enligt artikel 40 i Eurojustförordningen övervakar Europeiska datatillsynsmannen den behandling av personuppgifter som Eurojust utför. Enligt artikel 42 i Eurojustförordningen ska dock Europeiska datatillsynsmannen agera i nära samarbete med nationella tillsynsmyndigheter med avseende på specifika frågor. Enligt artikel 42 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF (nedan *Eurojustförordningen*) ska varje medlemsstat utse en nationell tillsynsmyndighet. Någon motsvarande skyldighet föreskrivs inte i Eurojustförordningen. I artikel 26 i Eurojustförordningen hänvisas till den dataskyddsförordning för institutioner som ska tillämpas, och den nationella tillsynsmyndighet som avses i artikel 3 i den förordningen är i Finland dataombudsmannen i enlighet med 8 § i dataskyddslagen (1058/2018). Eftersom dataombudsmannen genom de nämnda bestämmelserna definieras som nationell tillsynsmyndighet har det inte ansetts behövt att precisera den föreslagna lagen till denna del.

Polisinrättningen i Helsingfors anser i sitt yttrande att det är motiverat att också en företrädare för en förundersökningsmyndighet som uppfyller behörighetsvillkoren högre högskoleexamen i juridik kan vara biträdande nationell medlem eller assistent till den nationella medlemmen. Enligt den gällande lagen krävs det att ersättaren uppfyller behörighetsvillkoren för den nationella medlemmen. För assistenter har det inte krävts någon examen i juridik, så i praktiken har också en företrädare för polisförvaltningen kunnat vara assistent. Synpunkten motiveras med det samarbete inom förundersökning som ska göras med åklagaren och med den roll förundersökningsmyndigheten har vid förundersökning. I eurojustförordningen förutsätts att den biträdande nationella medlemmen på samma sätt som den nationella medlemmen är åklagare, domare eller företrädare för en rättslig myndighet med behörigheter som motsvarar de som en åklagare eller domare har enligt nationell rätt. Därmed kan inte en företrädare för en förundersökningsmyndighet vara biträdande nationell medlem eller assistent till den nationella medlemmen. Frågan har behandlats närmare i detaljmotiveringen till 4 och 5 § i lagförslaget.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust)

1 §. Lagens syfte. Enligt paragrafen innehåller lagen kompletterande bestämmelser till Eurojustförordningen. Förordningen är direkt tillämplig lagstiftning och är som sådan i kraft i Finland. I Eurojustförordningen har dock till vissa delar lämnats nationell prövningsrätt. Exempelvis kräver utnämningen av den nationella medlemmen och utlämnandet av personuppgifter till Eurojust närmare bestämmelser än de som finns i Eurojustförordningen.

2 §. Nationell medlem. I paragrafen föreskrivs om utnämnde av Finlands nationella medlem och behörighetskraven för medlemmen. Eftersom det föreskrivs i Eurojustförordningen om den nationella medlemmens mandatperiod finns det inte längre behov att behålla bestämmelsen om den nationella medlemmens mandatperiod i 2 § 1 mom. i den gällande Eurojustlagen. Däremot behövs fortfarande 2 § 2 mom. i den gällande lagen och 2 § i den nya lagen motsvarar till sitt innehåll det momentet. Enligt paragrafen ska den nationella medlemmen fortfarande utnämnas till ett tjänsteförhållande för viss tid som statsåklagare. I fråga om utnämningen av och behörighetskrav för en medlem tillämpas vad som föreskrivs om utnämning av och behörighetskrav för statsåklagare i lagen om Åklagarmyndigheten.

3 §. Den nationella medlemmens behörighet. I paragrafens 1 mom. ska det på samma sätt som i den gällande lagen föreskrivas att i ärenden som omfattas av Eurojusts behörighet ska den nationella medlemmen ha den behörighet som avses i 10 § i lagen om Åklagarmyndigheten. Den nationella medlemmen är alltså behörig att sköta åklagaruppgifter i hela landet, men endast i de brottmål som omfattas av Eurojusts behörighet. Dessa definieras i artikel 3 i Eurojustförordningen och i förordningens bilaga I. Bestämmelsen om befogenhet att utbyta information med Europeiska byrån för bedrägeribekämpning i den gällande lagen behövs inte längre, eftersom detta föreskrivs i artikel 8.1 b i Eurojustförordningen.

I paragrafen motsvarar 2 mom. den gällande lagens 3 § 3 mom. Bestämmelsen gäller åtgärder som den nationella medlemmen får utföra på begäran eller med samtycke av den behöriga myndigheten i Finland. Syftet är att underlätta de nationella myndigheternas verksamhet genom att göra det möjligt för dem att ge den nationella medlemmen fullmakt att agera för deras del när det gäller att avfatta eller verkställa en begäran eller order om straffrättsligt samarbete samt när Eurojust samordnar en utredning eller lagföring av brott som involverar flera medlemsstater.

Enligt 1 punkten kan den nationella medlemmen hänföra ett brottmål till Eurojust. Enligt 2 punkten kan den nationella medlemmen framställa en begäran eller order om straffrättsligt samarbete till en främmande stat. Grunden för att ge den nationella medlemmen fullmakt att framställa en sådan begäran eller order som avses i bestämmelsen är främst att göra det lättare eller snabbare att verkställa en begäran eller order. Enligt 3 punkten kan den nationella medlemmen besluta om verkställighet i Finland av en sådan begäran eller order om straffrättsligt samarbete som hör till förundersökningsmyndighetens eller åklagarens behörighet.

Bestämmelsen kan bli tillämplig t.ex. när den nationella medlemmen tagit emot en begäran om straffrättsligt samarbete som ska verkställas brådskande. I praktiken ska då den nationella medlemmen kontakta den behöriga myndigheten i Finland som kan ge sitt samtycke till att den nationella medlemmen fattar beslut om verkställande av begäran i Finland. Enligt punkten

får den nationella medlemmen besluta endast om sådana åtgärder som förundersökningsmyndigheten eller åklagaren beslutar om i Finland. Till den nationella medlemmen kan med andra ord inte överföras befogenhet att fatta beslut om sådana verkställighetsåtgärder som domstolen beslutar om i Finland. Begränsningen är motiverad eftersom det i den mening som avses i grundlagen kunde vara problematiskt att överföra beslutanderätt som hör till domstolarna till den nationella medlemmen. Det finns dock inte något sådant behov, eftersom den nationella medlemmens uppgifter uttryckligen anknyter till samordningen av förundersökningsåtgärder och åtal. I fråga om verkställigheten av en begäran om straffrättsligt samarbete gäller naturligtvis i övrigt vad som föreskrivs särskilt eller vad som överenskommits med den främmande staten. I 4 och 5 punkten föreskrivs att den nationella medlemmen får bestämma om utförande i Finland av en förundersökningsåtgärd som det har överenskommits om vid Eurojusts samordningsmöte och besluta om godkännande eller samordning av kontrollerade leveranser i Finland. Det innebär att t.ex. undersökningsledaren eller den tjänsteman som beslutar om kontrollerade leveranser kan ge den nationella medlemmen fullmakt att vid behov besluta om verkställighet av en åtgärd som har överenskommits vid Eurojust samordningsmöte, om tjänstemannen i fråga själv inte kan delta i mötet.

Paragrafens 3 mom. gäller den nationella medlemmens befogenheter i brådskande fall och motsvarar i stor utsträckning den 4 mom. i den gällande lagen. Bestämmelsen syftar till att trygga den nationella medlemmens möjligheter att agera i en situation där det förutsätts ett snabbt beslut och där han eller hon inte kan få kontakt med den myndighet som i Finland har befogenhet att besluta i ärendet. Enligt momentet får den nationella medlemmen i sådana fall besluta om de åtgärder som avses i 2 mom. 2—5 punkten och som omfattas av förundersökningsmyndighetens eller åklagarens behörighet, dvs. framställa en begäran om straffrättsligt samarbete till en främmande stat eller verkställa en sådan begäran, bestämma om utförande i Finland av en förundersökningsåtgärd som det fattats beslut om vid Eurojusts samordningsmöte och besluta om godkännande eller samordning av kontrollerade leveranser. Vid samordningen av kontrollerade leveranser är det framför allt fråga om att säkerställa kommunikationen mellan de olika ansvariga myndigheterna. Den nationella medlemmens beslutanderätt i brådskande situationer har i förslaget avgränsats på samma sätt som i den gällande lagen så att det i praktiken inte ska finnas behov av att använda sig av bestämmelsen. Detta beror på att det i Finland finns jourssystem som fungerar dygnet runt, såväl hos förundersökningsmyndigheterna som inom åklagarorganisationen. Den nationella medlemmens befogenheter begränsas dessutom av att han eller hon enligt bestämmelsen alltid innan beslutet fattas är förpliktad att kontakta den finska myndighet som svarar för det praktiska genomförandet av åtgärden. Den verkställande myndighet i Finland som genomför åtgärden är oftast undersökningsledaren eller en tjänsteman på motsvarande nivå. På detta sätt säkerställs på förhand att åtgärden genomförs på behörigt sätt och med iakttagande av gällande förfarandebestämmelser. När det gäller t.ex. kontrollerade leveranser ska 4 § i lagen om samarbete mellan polisen, Tullen och Gränsbevakningsväsendet (687/2009) iakttas liksom internationella överenskommelser om rätts hjälp. Gällande bestämmelser och internationella förpliktelser ska iakttas vid genomförandet av en kontrollerad leverans också när det är fråga om en rättshjälpsbegäran som gäller en kontrollerad leverans till Finland som har förmedlats av den nationella medlemmen i Eurojust. I det föreslagna 3 mom. förutsätts på samma sätt som i den gällande lagen uttryckligen att en åtgärd som avses i momentet utan dröjsmål ska meddelas till den myndighet som har befogenhet att besluta om åtgärden. Därefter har den myndigheten befogenhet att besluta om åtgärden ska fortsätta eller avbrytas. Som ytterligare begränsning i förhållande till den gällande lagen är att i brådskande situationer får den nationella medlemmen endast fatta beslut om åtgärder som omfattas av förundersökningsmyndighetens eller åklagarens befogenhet. Detta kan anses vara motiverat med beaktande av domstolens oberoende samt behörighetsfördelningen mellan åklagaren och domstolen.

Största delen av åtgärderna i 2 och 3 mom. är sådana som åtminstone på någon nivå nämns som de nationella medlemmarnas befogenheter i artikel 8 i Eurojustförordningen. Eftersom det i artikeln hänvisas till nationell lagstiftning finns det orsak att för tydlighetens skull föreskriva tillräckligt heltäckande om befogenheterna i den nya Eurojustlagen, trots att bestämmelserna då till denna del delvis är överlappande med Eurojustförordningen. Det kan anses som motiverat att för tydlighetens skull i den nya lagen så långt det är möjligt följa den gällande lagens formuleringar eftersom det inte har uppstått några problem vid tillämpningen av den gällande lagen. Vid beredningen av den nya lagen har det inte heller framkommit några klara grunder för att ändra på de nuvarande befogenheterna.

4 §. Biträdande nationell medlem. Bestämmelsen i den gällande lagen om att riksåklagarens byrå utser de biträdande nationella medlemmarna ska ingå i den nya lagen. Närmare bestämmelser om att utse biträdande nationella medlemmar kan meddelas i Åklagarmyndighetens arbetsordning på det sätt som avses i 30 § i lagen om Åklagarmyndigheten.

I den gällande lagen förutsätts att den biträdande medlemmen uppfyller behörighetsvillkoren för den nationella medlemmen. I praktiken innebär detta att en biträdande nationell medlem ska ha en annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt. I princip hade en företrädare för t.ex. en förundersökningsmyndighet kunnat vara biträdande nationell medlem om han eller hon hade uppfyllt detta behörighetsvillkor. Oftast har en åklagare som tidigare har varit nationell medlem varit biträdande medlem. Som det konstateras ovan, förutsätts det i Eurojustförordningen att en biträdande nationell medlem på samma sätt som den nationella medlemmen ska ha ställning som åklagare, domare eller företrädare för en rättslig myndighet med befogenheter som motsvarar de som en åklagare eller domare har enligt nationell rätt. Därmed kan det inte längre, som enligt den gällande lagen, anses vara väsentligt att vissa behörighetsvillkor uppfylls, utan det viktiga är ställningen för den som ska utnämnas till biträdande nationell medlem. Eurojustförordningen gör det möjligt att utöver åklagare till biträdande nationella medlemmar också utnämna domare. Eftersom en biträdande nationell medlem på förordnande sköter den nationella medlemmens uppgifter endast tidvis i stället för den nationella medlemmen används den största delen av en biträdande nationell medlems arbetstid för annat arbete. Med tanke på domares oberoende och domares och åklagares olika befogenheter kan man betrakta det som en mycket problematisk situation om den biträdande nationella medlemmen är en person med domartjänst som tidvis vid sidan av sin domartjänst sköter uppgifter som biträdande nationell medlem med de befogenheter som den nationella medlemmen har i Eurojust. Med tanke på detta kan lösningen att till biträdande nationell medlem i Finland alltid utnämna en åklagare anses vara motiverad.

Biträdande nationella medlemmar ska enligt 1 mom. utses av riksåklagarens byrå. Tillsvidare har det funnits behov av att utse endast en biträdande medlem, men möjligheten att utse fler biträdande nationella medlemmar införs i lagen på det sätt som Eurojustförordningen gör möjligt. En biträdande nationell medlem ges ett förordnande på samma sätt som hittills. En biträdande nationell medlem ersätter vid behov den nationella medlemmen. Eftersom det inte är fråga om någon egentligt utnämning till vikarie, används på finska *sijasta*, inte *sijaisena* som i den gällande lagen. I den svenska språkdräkten används ersätta redan i den gällande lagen. I praktiken sköter den biträdande nationella medlemmen den nationella medlemmens uppgifter t.ex. under semestrar. Utformningen motsvarar språket i Eurojustförordningen. Det är ändamålsenligt att på det konstaterade sättet i den nya lagen avgränsa möjligheten att utnämnas till biträdande nationell medlem endast till åklagare. Till biträdande nationell medlem får enligt bestämmelsen utses en i 7 § i lagen om Åklagarmyndigheten avsedd åklagare.

Enligt 2 mom. har en biträdande nationell medlem, på samma sätt som enligt den gällande lagen, motsvarande befogenheter som den nationella medlemmen när han eller hon tjänstgör som ersättare för den nationella medlemmen. Det finns inte längre behov av att föreskriva om

mandatperioden för en biträdande nationell medlem, eftersom den föreskrivs i Eurojustförordningen på samma sätt som när det gäller den nationella medlemmens mandatperiod.

5 §. Assistent till den nationella medlemmen. Assistenten till den nationella medlemmen utses enligt 1 mom. av riksåklagarens byrå. Vid behov kan det alltså finnas en eller flera assistenter. En assistent till den nationella medlemmen ersätter vid behov den nationella medlemmen. I den gällande Eurojustlagen föreskrivs inga behörighetsvillkor för assistenten, men enligt 5 § 1 mom. i den lagen har assistenten kunnat ersätta den nationella medlemmen endast om assistenten uppfyllt behörighetsvillkoren för den nationella medlemmen. I artikel 7.7 i Eurojustförordningen förutsätts att assistenten ska ha ställning som åklagare, domare eller företrädare för en rättslig myndighet med behörigheter som motsvarar de som en åklagare eller domare har enligt nationell rätt, för att assistenten ska få agera på den nationella medlemmens vägnar eller ersätta denne. Det kan anses vara motiverat att till assistent endast utse en person som i praktiken vid behov kan ersätta den nationella medlemmen. Vad som konstaterats ovan i fråga om att samma person agerar både som domare och som biträdande nationell medlem gäller också för assistenter till den nationella medlemmen. Av denna orsak föreslås samma avgränsning som när det gäller den biträdande nationella medlemmen i 4 §. Till assistent får alltså endast en i 7 § i lagen om Åklagarmyndigheten avsedd åklagare utses.

Det finns ingen bestämmelse om mandatperioden för assistenten till den nationella medlemmen i Eurojustförordningen, varför det i den nya Eurojustlagen fortfarande behövs en bestämmelse om mandatperiodens längd. Mandatperioden för den nationella medlemmen och en biträdande nationell medlem är enligt Eurojustförordningen fem år, varför mandatperioden för en assistent har fastställts till samma längd i 2 mom. Mandatperioden kan enligt den gällande lagen förnyas och antalet gånger för förnyande har inte begränsats. I 3 mom. ingår samma bestämmelse som i den gällande lagen att assistenten har de befogenheter som anges i 3 § när han eller hon tjänstgör som ersättare för den nationella medlemmen.

6 §. Nationella kontaktpersoner och samordning. Bestämmelsen motsvarar delvis 7 och 8 § i den gällande lagen, där det föreskrivs om nationella kontaktpersoner och deras tillgång till Eurojusts ärendehanteringssystem. Utöver detta föreskrivs i paragrafen om ordnandet av ett nationellt samordningssystem. Bestämmelsen kompletterar artiklarna 20 och 25 i Eurojustförordningen. Enligt 1 mom. ska riksåklagarens byrå utse en eller i artikel 20.1 i Eurojustförordningen avsedda nationella kontaktpersoner samt svara för den nationella samordning som avses i artikel 20.3. I den gällande Eurojustlagen finns inte några bestämmelser om arrangemang för en nationell samordning, men i praktiken är samordningen ordnad på det sätt som krävs enligt Eurojustförordningen och statsåklagarens byrå svarar för arrangemangen. Den nya bestämmelsen innebär alltså inga förändringar jämfört med nuläget. Syftet med bestämmelsen är att till denna del endast säkerställa att statsåklagarens byrå ansvarar för ordnandet. Statsåklagarens byrå kan utfärda närmare anvisningar om hur den nationella samordningen ska genomföras i Finland.

Paragrafens 2 och 3 mom. gäller beviljande av tillträde till Eurojusts ärendehanteringssystem för paragrafens 2 företrädare det nationella samordningssystemet. Enligt 2 mom. ska den nationella medlemmen på det sätt som avses i artikel 25.2 i Eurojustförordningen besluta om tillgången för de personer som företrädare det nationella samordningssystemet i artikel 20.3 till tillfälliga arbetsregister i Eurojusts ärendehanteringssystem. I praktiken gäller de tillfälliga arbetsregistren enskilda fall. En förutsättning för tillgången är på samma sätt som enligt den gällande lagen att den behövs för att personerna i fråga ska kunna sköta de uppgifter som föreskrivs i Eurojustförordningen. Det föreskrivs om uppgifterna i artikel 20.7, enligt vilken samordningssystem för Eurojust ska underlätta fullgörandet av Eurojusts uppgifter i den berörda medlemsstaten, bl.a. genom att hjälpa till att fastställa om en begäran bör behandlas med bistånd av Eurojust eller av det europeiska rättsliga nätverket och att hjälpa den nationella med-

lemmen att identifiera relevanta myndigheter för verkställandet av ansökningar och beslut om rättslig hjälp. Bestämmelsen kompletterar artikel 25.2 och syftet är att styra den nationella medlemmen vid beslutsfattandet när han eller hon bedömer förutsättningarna för beviljande av tillgång. I 3 mom. föreskrivs att riksåklagarens byrå ska besluta om tillgången för de nämnda personerna till indexet i Eurojusts ärendehanteringssystem. Eurojust och Europeiska kommissionen ska underrättas om beslutet. Bestämmelsen kompletterar artikel 25.3.

7 §. *Samarbete med nationella myndigheter.* Trots att Eurojustförordningen innehåller flera bestämmelser om informationsutbyte mellan den nationella medlemmen och de behöriga nationella myndigheterna framgår ingen tydlig skyldighet för den nationella medlemmen att agera utan dröjsmål i förhållande till de behöriga nationella myndigheterna, t.ex. genom att till den behöriga myndigheten för handläggning ge in en begäran om straffrättsligt samarbete som har kommit från en främmande stat. Trots att denna skyldighet kan utläsas ur flera bestämmelser i Eurojustförordningen (åtminstone artiklarna 4, 8 och 22) kan det anses vara befogat ta in en tydlig skyldighet i lagen.

I 3 § 2 mom. i den gällande lagen åläggs den nationella medlemmen skyldighet att utan dröjsmål underrätta den behöriga myndigheten om sådana omständigheter som kommit till hans eller hennes kännedom och som har eller kan ha samband med ett brottmål som handläggs i Finland. Han eller hon ska också utan dröjsmål till den behöriga myndigheten för handläggning ge in en begäran om straffrättsligt samarbete som har kommit från en främmande stat. De nu föreslagna 7 § 1 och 2 mom. innehåller motsvarande förpliktelser. I 2 mom. åläggs dessutom den behöriga myndigheten att utan obefogat dröjsmål behandla en begäran som den nationella medlemmen lämnat in i en situation som avses artikel 8.5 i Eurojustförordningen. Detta kompletterar artikel 8.6 i Eurojustförordningen, enligt vilken medlemsstaterna ska se till att den behöriga nationella myndigheten behandlar det förslag som lagts fram av deras nationella medlem utan otillbörligt dröjsmål. Detta gäller situationer där den nationella medlemmen inte är behörig, utan domstolen är behörig i fråga om t.ex. begäran eller föreläggande om ömsesidig rättslig hjälp eller ömsesidigt erkännande. En nationell medlem får alltså i enlighet med artikel 8.5 i Eurojustförordningen lägga fram ett förslag för domstolen att vidta en åtgärd och domstolen ska då behandla begäran utan obefogat dröjsmål.

8 §. *Överföring av information till den nationella medlemmen och dennes rätt att behandla personuppgifter.* Innehållet i bestämmelsen motsvarar delvis 9 och 10 § i den gällande lagen. Enligt artikel 7.8 i Eurojustförordningen ska utbyte av operativ information mellan Eurojust och medlemsstaterna ske via de nationella medlemmarna.

Enligt paragrafens 1 mom. ska den myndighet som svarar för handläggningen av ett brottmål utöver den information som avses i artikel 21.4—21.6 i Eurojustförordningen samt i artikel 2 i rådets beslut 2005/671/RIF om informationsutbyte och samarbete när det gäller terroristbrott tillhandahålla den nationella medlemmen övrig nödvändig information som behövs för att fullgöra Eurojusts uppgifter. Bestämmelsen kompletterar artikel 21 i Eurojustförordningen och den förpliktelse att tillhandahålla information som avses i artikel 2 i rådets beslut 2005/671/RIF om informationsutbyte och samarbete när det gäller terroristbrott, eftersom all den information som eventuellt behövs för skötseln av Eurojusts uppgifter inte kan specificeras uttömmande. Andra situationer än de som avses i artikel 21.4—21.6 i Eurojustförordningen lämnas i bestämmelsen öppna för den finska myndighetens prövning huruvida informationen är nödvändig för skötseln av Eurojusts uppgifter. Eurojusts uppgifter definieras i artiklarna 2 och 4 i Eurojustförordningen. Utgångspunkten är att information ska förmedlas i de brottmål som Eurojust behandlar i enlighet med sina uppgifter. Också sådan information om andra brottmål kommer på fråga som främjar målet med Eurojust, t.ex. samordning av utredningar och lagföring mellan medlemsstaterna, när brottmålet har återverkningar på unionsnivå eller kan påverka andra medlemsstater än de direkt berörda.

I 2 mom. preciseras artikel 9 i Eurojustförordningen som gäller den nationella medlemmens tillgång till nationella register. Enligt momentet tillämpas vad som föreskrivs i 22 § i lagen om Åklagarmyndigheten om en åklagares rätt att få information också på den nationella medlemmen när denne sköter sina uppgifter i enlighet med Eurojustförordningen. Den nationella medlemmen ges alltså samma rätt att få personuppgifter som en åklagare. En omfattande rätt att få information är befogad med beaktande av artikel 9 i Eurojustförordningen, enligt vilken de nationella medlemmarna ska ha rätt att få uppgifter ur kriminalregister, register över gripna eller anhållna, utredningsregister, DNA-register och andra register i sin medlemsstat, om informationen behövs för fullgörandet av deras uppgifter.

Information får dessutom lämnas vidare genom förmedling av den nationella medlemmen ur polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets register i enlighet med 25 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, 33 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet och 21 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen. Med avvikelse från den gällande lagen föreslås inte i den nya lagen någon hänvisningsbestämmelse till lagarna i fråga.

Enligt 3 mom. får vid handläggningen av ärenden i Eurojust den nationella medlemmen trots sekretessbestämmelserna behandla personuppgifter som han eller hon har fått med stöd av sina befogenheter, och trots sekretessbestämmelserna utlämna personuppgifterna till Eurojust. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll 3 § 5 mom. i den gällande lagen. Den nationella medlemmen kan alltså lämna ut personuppgifter som han eller hon fått av myndigheter i Finland till en annan medlemsstats nationella medlem när ärendet behandlas i Eurojust.

9 §. Tillstånd för överföring av personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation. I paragrafen föreskrivs om beviljande av tillstånd i en situation där Eurojust lämnar vidare personuppgifter som det fått av en nationell myndighet i Finland till ett tredjeland eller en internationell organisation i enlighet med artikel 56 i Eurojustförordningen. Med tredjeländer avses andra stater än medlemsstater i Europeiska unionen, stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller Schweiz. I artikel 56.1 c föreskrivs att om de operativa personuppgifter som ska överföras i enlighet med artikel 56 har överförts eller gjorts tillgängliga för Eurojust av en medlemsstat, ska Eurojust inhämta förhandstillstånd för överföringen av den relevanta behöriga myndigheten i den medlemsstaten i överensstämmelse med dess nationella rätt, såvida inte den medlemsstaten har gett sitt tillstånd sådana överföringar generellt eller förenat med särskilda villkor. Det finns behov av att föreskriva separat om beviljande av tillstånd, eftersom t.ex. 41 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, nedan *dataskyddslagen avseende brottmål*) inte som sådan är tillämplig i en sådan situation.

Enligt bestämmelsen beviljas ett i artikel 56.1 c i Eurojustförordningen avsett förhandstillstånd för överföring av personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation av den behöriga myndighet som gjorde den ursprungliga överföringen med vederbörligt beaktande av brottets allvar, det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen överfördes och andra relevanta omständigheter i ärendet. Med avvikelse från 11 § i den gällande lagen beviljas alltså tillståndet till överföring av den behöriga myndighet som gjorde den ursprungliga överföringen och inte av den nationella medlemmen. Ett sådant förfarande motsvarar bättre det som föreskrivs i artikel 56.1 c i Eurojustförordningen.

Vid tillståndsprövningen ska enligt förslaget motsvarande omständigheter beaktas som de som förutsätts i 41 § 3 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål. Dessa omständigheter är utöver det aktuella brottets allvar och ändamålet för vilket personuppgifterna ursprungligen överfördes också andra relevanta omständigheter i ärendet. Andra relevanta omständigheter kan bl.a. vara människorättssituationen i det land som tar emot uppgifterna eller om en person på grund

av att uppgifterna lämnas ut riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet, förföljelse, godtyckligt frihetsberövande eller orättvis rättegång.

10 §. Nationella beslut och anmälningar som gäller Eurojust. I flera punkter i Eurojustförordningen förutsätts nationellt beslutsfattande i enskilda ärenden och att Eurojust och Europeiska kommissionen underrättas om besluten. I den föreslagna bestämmelsen finns en förteckning över sådana beslut och anmälningar som riksåklagarens byrå svarar för när det gäller Eurojusts verksamhet och om vilka det inte föreskrivits i någon annan paragraf. I praktiken har riksåklagarens byrå också hittills fattat de beslut som räknas upp i bestämmelsen, men för tydlighetens skull kan det anses motiverat att föreskriva om detta i lagen. Riksåklagarens byrå ansvarar också för att göra de anmälningar som förutsätts enligt Eurojustförordningen på det krävda sättet till Eurojust och Europeiska kommissionen.

Enligt 1 punkten ska riksåklagarens byrå på det sätt som avses i artikel 7.2 i Eurojustförordningen besluta om den ordinarie arbetsplatsen för den biträdande nationella medlemmen och assistenten till den nationella medlemmen och vid behov underrätta Eurojust om beslutet. Utgångspunkten är att den biträdande nationella medlemmens och assistentens normala arbetsplats i enlighet med Eurojustförordningen är Eurojusts säte, men från detta kan alltså göras undantag genom medlemsstatens beslut. Riksåklagarens byrå ska enligt 2 punkten också besluta om antalet biträdande nationella medlemmar och assistenter till den nationella medlemmen och underrätta Eurojust och Europeiska kommissionen om utseendet av den nationella medlemmen, biträdande nationella medlemmar och assistenter till den nationella medlemmen i enlighet med artikel 7.3 i Eurojustförordningen. Enligt 3 punkten ska riksåklagarens byrå på det sätt som avses i artikel 11.7 i Eurojustförordningen besluta huruvida ytterligare en person ska utstationeras från Finland för att förstärka Finlands nationella enhet, om Finlands nationella medlem valts till ordförande i Eurojust. Vidare ska riksåklagarens byrå enligt 4 punkten besluta om arrangemangen för den joursamordning som avses i artikel 19.2 i Eurojustförordningen och om de arvoden som ska betalas till joursamordningsrepresentanterna. I Eurojustförordningen förutsätts inte att något separat beslut fattas om de frågor som nämns i 4 punkten, men för tydlighetens skull är det motiverat att föreskriva att riksåklagarens byrå ska fatta beslut om dessa frågor. Vidare tas det i 5 punkten in en bestämmelse om utstationering av en nationell expert. I Eurojustförordningen ingår inga mer detaljerade bestämmelser om expertens roll, men i praktiken kan de nationella medlemmarna i Eurojust assisteras av utstationerade nationella experter. Riksåklagarens byrå har också regelbundet utstationerat nationella experter vid Finlands enhet i Eurojust. I den gällande lagen finns inga bestämmelser om experter, men eftersom nationella experter nämns i Eurojustförordningen, bl.a. i artikel 19 om joursamordning, är det motiverat att en bestämmelse om utstationering av nationella experter tas in i den nya lagen.

11 §. Ikraftträdande. Paragrafen innehåller en sedvanlig bestämmelse om ikraftträdande och upphävande. Avsikten är att lagen ska träda i kraft den 12 december 2019 när Eurojustförordningen börjar tillämpas, eller så fort som möjligt efter det. Genom lagen upphävs den gällande Eurojustlagen.

1.2 Lagen om Åklagarmyndigheten

Hänvisningen till lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust ändras till en hänvisning till lagen om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust).

1.3 Lagen om gemensamma utredningsgrupper

1.4 Lagen om offentlig upphandling och koncession

1.5 Konkurrenslagen

I lagarna korrigeras hänvisningen till lagen om Åklagarmyndigheten.

1.6 Lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I lagens finska språkdräkt ersätts benämningen *Eurojust-yksikkö* med Eurojust, i lagens svenska språkdräkt görs endast en smärre språklig ändring.

1.7 Lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I lagen ersätts benämningen Eurojustenheten med Eurojust.

2 Ikraftträdande

Eurojustförordningen ska tillämpas från och med den 12 december 2019. Det föreslås att lagarna träder i kraft samma dag eller så snart som möjligt efter det.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den rättsliga grunden för Eurojust utgörs av artikel 85 i FEUF som ingår i Lissabonfördraget. Riksdagen har med grundlagsutskottets medverkan i samband med godkännandet och det nationella genomförandet av Lissabonfördraget godkänt Eurojusts verksamhet i enlighet med artikel 85 i FEUF. Eurojusts uppgift ska i enlighet med artikeln vara att stödja och stärka samordning och samarbete mellan de nationella myndigheter som har till uppgift att utreda och lagföra allvarlig brottslighet på grundval av operationer som genomförs och information som lämnas av myndigheterna i medlemsstaterna och av Europol. Enligt artikel 86 i FEUF utgör Eurojust också grunden för Europeiska åklagarmyndigheten och grundlagsutskottet har under förhandlingsskedet av förordningen om Europeiska åklagarmyndigheten tagit ställning till inrättandet av Europeiska åklagarmyndigheten i sina utlåtanden till statsrådets kompletterande U-skrivelser (GrUU 61/2016 rd, GrUU 19/2017 rd).

Förslaget är av betydelse med hänsyn till bestämmelsen om Finlands suveränitet i 1 § 1 mom. i grundlagen (731/1999). Finland har förbundit sig till flera former av rättsligt samarbete i brottmål. Sådana internationella förpliktelser som är sedvanliga i modernt internationellt samarbete och som bara i ringa utsträckning påverkar statens suveränitet kan inte direkt anses strida mot grundlagens bestämmelser om suveränitet (t.ex. GrUU 44/2002 rd). Vid bedömningen om Eurojustförordningen med hänsyn till Finlands suveränitet ska det också särskilt uppmärksammas huruvida Eurojust har s.k. överstatlig befogenhet, dvs. befogenhet som förpliktar myndigheterna i Finland. I huvudsak motsvarar Eurojustförordningen det tidigare Eurojustbeslutet och innebär inte några väsentliga förändringar med tanke på Eurojusts verksamhet eller ställningen för den nationella medlemmen i förhållande till andra behöriga myndigheter i Finland. Den nationella medlemmen ska inte heller i fortsättningen ha en självständig ställning i förhållande till de nationella förundersöknings- och åklagarmyndigheterna, utan hans eller hennes uppgift är att biträda de nationella myndigheterna med iakttagande av de instruktioner som han eller hon får från Finland. Den nationella medlemmen har också i bråds-

kande situationer alltid skyldighet att stå i kontakt med den myndighet som svarar för verkställigheten av en åtgärd. I Eurojustförordningen har det ändå inte gjorts några större ingrepp i befogenheterna för Eurojusts kollegium. Kollegiet kan inte förplikta en medlemsstat att vidta en viss åtgärd, utan endast lägga fram en begäran om åtgärder eller presentera sin uppfattning till medlemsstaten. På så sätt har det inte i Eurojustförordningen överförts sådana överstatliga befogenheter till Eurojust som skulle betraktas som problematiska med tanke på grundlagen.

De bestämmelser som föreslås i propositionen är dessutom viktiga med tanke på det i 10 § i grundlagen tryggade skyddet för privatlivet och personuppgifter. De föreslagna bestämmelserna är viktiga också med tanke på t.ex. EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. I artikel 7 i stadgan tryggas respekten för privatlivet och i artikel 8 vars och ens rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Enligt den artikeln ska personuppgifter behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. I EU-domstolens domar fastställs till denna del det centrala innehållet i respekten för privatlivet och skyddet för personuppgifter. Likaså har artikel 8 om rätten till skydd för privat- och familjeliv i Europakonventionen i Europadomstolens rättspraxis ansetts omfatta även skyddet för personuppgifter.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Bestämmelser om skydd för personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, och i den nationella dataskyddslag som kompletterar den förordningen samt i dataskyddslagen avseende brottmål, genom vilken Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, nedan *dataskyddsdirektivet avseende brottmål*, har genomförts.

Grundlagsutskottet har ansett att dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, över lag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen (GrUU 14/2018 rd, s. 4). Grundlagsutskottet har också konstaterat att till skillnad från den direkt tillämpliga dataskyddsförordningen innehåller dataskyddsdirektivet avseende brottmål inte några detaljerade bestämmelser som skulle utgöra en tillräcklig rättslig grund för skyddet av privatlivet och personuppgifter i 10 § i grundlagen (GrUU 14/2018 rd, s. 6). Vid bedömningen av propositionen som allmän genomförandelagstiftning av dataskyddsdirektivet avseende brottmål ansåg grundlagsutskottet det vara av betydelse att lagförslaget innehöll relevanta och detaljerade bestämmelser om de allmänna förutsättningarna och principerna för behandling av personuppgifter, den registrerades rättigheter, tillsynen och exempelvis informationssäkerheten (GrUU 26/2018 rd).

På behandlingen av operativa och administrativa personuppgifter vid Eurojust tillämpas utöver dataskyddsbestämmelserna i Eurojustförordningen också den nya dataskyddsförordningen för institutioner, genom vilken dataskyddsbestämmelserna för unionens institutioner har reformerats så att de bättre motsvarar den allmänna dataskyddsförordningen. Bestämmelserna i Eurojustförordningen är i många avseenden överlappande med dataskyddsdirektivet avseende brottmål, men är som helhet ändå mer exakta än bestämmelserna i dataskyddsdirektivet. I Eurojustförordningen finns bestämmelser om bl.a. behandling av operativa personuppgifter (artikel 27), tidsgränser för lagring av operativa personuppgifter (artikel 29), den registrerades rätt till tillgång och utövande av den (artiklarna 31—33) och om tillsyn (artikel 40). Dessutom definieras det noggrant i Eurojustförordningens bilaga II vilka personuppgifter Eurojust får

behandla. Bestämmelserna om dataskydd i Eurojustförordningen är därmed på detta sätt heltäckande och detaljerade så att de garanterar skyddet för personuppgifter som överförs till och behandlas av Eurojust på det sätt som föreskrivs i 10 § 1 mom. i grundlagen och i enlighet med grundlagsutskottets tolkningspraxis.

Enligt 8 § i den föreslagna lagen om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) ska den myndighet som svarar för handläggningen av ett brottmål utöver den information som avses i artikel 21.4—21.6 i Eurojustförordningen samt i artikel 2 i rådets beslut 2005/671/RIF om informationsutbyte och samarbete när det gäller terroristbrott tillhandahålla den nationella medlemmen övrig nödvändig information som behövs för att fullgöra Eurojusts uppgifter. Dessutom har den nationella medlemmen rätt att av myndigheter och sammanslutningar i enlighet med 22 § i lagen om Åklagarmyndigheten få den information som behövs för skötseln av hans eller hennes uppgifter. Vid handläggningen av ärenden i Eurojust får den nationella medlemmen trots sekretessbestämmelserna behandla personuppgifter som han eller hon har fått med stöd av sina befogenheter och lämna ut personuppgifterna till Eurojust. I informationen ingår i regel uppgifter som grundlagsutskottet i sin utlåtandep Praxis betraktar som känsliga uppgifter, t.ex. information om misstänkta brott eller fällande domar i brottmål.

Vid bedömningen av behandlingen av känsliga uppgifter i olika sammanhang har grundlagsutskottet betonat att behandlingen bör avgränsas med exakta och noga avgränsade bestämmelser endast till den behandling som är nödvändig för det aktuella ändamålet eller systemet (GrUU 14/2018 rd, GrUU 3/2017 rd). Den föreslagna bestämmelsen om utlämnande av information till den nationella medlemmen individualiserar till viss del på ett förpliktande sätt den information som får lämnas ut. Den föreslagna bestämmelsen är noga avgränsad till vad som är nödvändigt. För skötseln av de uppgifter som föreskrivits för Eurojust i lagstiftningen kan det också i vissa fall vara befogat att lämna ut också annan information i anknytning till ett fall. Därför får enligt förslaget övrig nödvändig information lämnas ut när detta behövs för att fullgöra Eurojusts uppgifter.

I artikel 56 i Eurojustförordningen föreskrivs om vidareöverföring av uppgifter som lämnats ut till Eurojust till tredjeländer och internationella organisationer. Villkor för vidareöverföringen är bl.a. tillstånd från den medlemsstat som ursprungligen överfört uppgifterna och att en tillräcklig dataskyddsnivå säkerställs i mottagarlandet. Enligt 9 § i den föreslagna lagen om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) kan tillstånd för överföring av uppgifterna beviljas av den behöriga myndighet som gjorde den ursprungliga överföringen med vederbörligt beaktande av brottets allvar, det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen överfördes och andra relevanta omständigheter i ärendet. Innehållet i bestämmelsen är i huvudsak den samma som bestämmelsen i 41 § 3 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål, som stiftades med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 26/2018 rd). Andra relevanta omständigheter kan bl.a. vara människorättssituationen i det land som tar emot uppgifterna eller om en person på grund av att uppgifterna lämnas ut riskerar dödsstraff, tortyr eller någon annan behandling som kränker människovärdet, förföljelse, godtyckligt frihetsberövande eller orättvis rättegång.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust)

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1727 om Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust), och om ersättning och upphävande av rådets beslut 2002/187/RIF, nedan *Eurojustförordningen*.

2 §

Nationell medlem

Den nationella medlem som avses i artikel 7.1 i Eurojustförordningen utnämns till ett tjänsteförhållande för viss tid som statsåklagare vid riksåklagarens byrå. I fråga om utnämningen av och behörighetskraven för medlemmen tillämpas vad som föreskrivs om utnämning av och behörighetskrav för statsåklagare.

3 §

Den nationella medlemmens behörighet

I ärenden som omfattas av Eurojusts behörighet ska den nationella medlemmen ha den behörighet som avses i 10 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019).

Den nationella medlemmen kan på begäran av eller med samtycke av den behöriga myndigheten

- 1) hänföra ett brottmål till Eurojust,
- 2) framställa en begäran eller order om straffrättsligt samarbete till en främmande stat,
- 3) besluta om verkställighet i Finland av en sådan begäran eller order om straffrättsligt samarbete som hör till förundersökningsmyndighetens eller åklagarens behörighet,
- 4) bestämma om utförande i Finland av en förundersökningsåtgärd som vid Eurojusts samordningsmöte har ansetts behövlig, och
- 5) besluta om godkännande eller samordning av kontrollerade leveranser i Finland.

Den nationella medlemmen får i brådskande fall besluta om de åtgärder som avses i 2 mom. 2—5 punkten och som omfattas av förundersökningsmyndighetens eller åklagarens behörighet, om han eller hon inte når den myndighet som har befogenhet att besluta om åtgärden. In-

nan den nationella medlemmen fattar sitt beslut ska han eller hon kontakta den myndighet som svarar för verkställigheten av åtgärden. En anmälan om åtgärden ska omedelbart lämnas till den myndighet som har befogenhet att besluta om åtgärden, varefter den myndigheten har befogenhet att besluta om åtgärden ska fortsätta eller avbrytas.

4 §

Biträdande nationell medlem

I artikel 7.2 i Eurojustförordningen avsedda biträdande nationella medlemmar utses av riksåklagarens byrå. En biträdande nationell medlem ersätter vid behov den nationella medlemmen. Till biträdande nationell medlem utses en i 7 § i lagen om Åklagarmyndigheten avsedd åklagare.

En biträdande nationell medlem har de befogenheter som anges i 3 §, när han eller hon tjänstgör som ersättare för den nationella medlemmen.

5 §

Assistent till den nationella medlemmen

Assistenter till den nationella medlemmen utses av riksåklagarens byrå. En assistent till den nationella medlemmen ersätter vid behov den nationella medlemmen. Till assistent utses en i 7 § i lagen om Åklagarmyndigheten avsedd åklagare.

Assistentens mandatperiod är fem år och den kan förnyas.

Assistenten har de befogenheter som anges i 3 § när han eller hon tjänstgör som ersättare för den nationella medlemmen.

6 §

Nationella kontaktpersoner och samordning

Riksåklagarens byrå ska utse en eller flera i artikel 20.1 i Eurojustförordningen avsedda nationella kontaktpersoner samt svara för den nationella samordning som avses i artikel 20.3.

Den nationella medlemmen ska på det sätt som avses i artikel 25.2 i Eurojustförordningen besluta om tillgången för de personer som avses i artikel 20.3 till tillfälliga arbetsregister i Eurojusts ärendehanteringssystem. En förutsättning för tillgången är att den behövs för att personerna i fråga ska kunna sköta de uppgifter som de har enligt Eurojustförordningen.

Riksåklagarens byrå ska på det sätt som avses i artikel 25.3 i Eurojustförordningen besluta om tillgången för de personer som avses i artikel 20.3 till indexet i Eurojusts ärendehanteringssystem. Riksåklagarens byrå ska underrätta Eurojust och Europeiska kommissionen om sitt beslut.

7 §

Samarbete med nationella myndigheter

Den nationella medlemmen ska utan dröjsmål underrätta den behöriga myndigheten om sådana omständigheter som kommit till hans eller hennes kännedom och som har eller kan ha samband med ett brottmål som handläggs i Finland.

Den nationella medlemmen ska utan dröjsmål till den behöriga myndigheten för handläggning ge in en begäran om straffrättsligt samarbete som har kommit från en främmande stat. Om den nationella medlemmen i ett ärende som omfattas av Eurojusts behörighet ger in en

begäran till den behöriga myndigheten i en situation som avses i artikel 8.5 i Eurojustförordningen, ska myndigheten i fråga behandla en sådan begäran utan obefogat dröjsmål.

8 §

Överföring av information till den nationella medlemmen och dennes rätt att behandla personuppgifter

Den myndighet som svarar för handläggningen av ett brottmål ska utöver den information som avses i artikel 21.4—21.6 i Eurojustförordningen samt i artikel 2 i rådets beslut 2005/671/RIF om informationsutbyte och samarbete när det gäller terroristbrott tillhandahålla den nationella medlemmen övrig nödvändig information som behövs för att fullgöra Eurojusts uppgifter.

Vad som föreskrivs i 22 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) om en åklagares rätt att få information tillämpas också på den nationella medlemmen när denne sköter uppgifter i enlighet med Eurojustförordningen.

Vid handläggningen av ärenden i Eurojust får den nationella medlemmen trots sekretessbestämmelserna behandla personuppgifter som han eller hon har fått med stöd av sina befogenheter, och trots sekretessbestämmelserna utlämna personuppgifterna till Eurojust.

9 §

Tillstånd för överföring av personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation

Ett i artikel 56.1 c i Eurojustförordningen avsett förhandstillstånd för överföring av personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation kan beviljas av den behöriga myndighet som gjorde den ursprungliga överföringen med vederbörligt beaktande av brottets allvar, det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen överfördes och andra relevanta omständigheter i ärendet.

10 §

Nationella beslut och anmälningar som gäller Eurojust

Riksåklagarens byrå

1) beslutar på det sätt som avses i artikel 7.2 i Eurojustförordningen om den ordinarie arbetsplatsen för den biträdande nationella medlemmen och assistenten till den nationella medlemmen och underrättar vid behov Eurojust om beslutet,

2) beslutar om antalet biträdande nationella medlemmar och assistenter till den nationella medlemmen och underrättar Eurojust och Europeiska kommissionen om utseendet av den nationella medlemmen, biträdande nationella medlemmar och assistenter till den nationella medlemmen i enlighet med artikel 7.3 i Eurojustförordningen,

3) beslutar på det sätt som avses i artikel 11.7 i Eurojustförordningen huruvida ytterligare en person ska utstationeras från Finland för att förstärka Finlands nationella enhet, om Finlands nationella medlem valts till ordförande i Eurojust,

4) beslutar om arrangemangen för den joursamordning som avses i artikel 19.2 i Eurojustförordningen och om de arvoden som ska betalas till joursamordningsrepresentanterna, samt

5) får besluta om utstationering av en i artikel 19.2 i Eurojustförordningen avsedd nationell expert på viss tid i Eurojust.

11 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .
Genom denna lag upphävs lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust (742/2010).

2.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om Åklagarmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) 7 § som följer:

7 §

Åklagare

Åklagare är

- 1) riksåklagaren och biträdande riksåklagaren,
- 2) statsåklagarna,
- 3) ledande distriktsåklagarna och ledande landskapsåklagaren,
- 4) specialiståklagarna,
- 5) distriktsåklagarna och landskapsåklagarna,
- 6) biträdande åklagarna.

Bestämmelser om Finlands nationella medlem i Eurojust finns i lagen om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om gemensamma utredningsgrupper

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002) 2 §, sådan den lyder i lag 304/2014, som följer:

2 §

Utredningsgruppens sammansättning

En utredningsgrupp består av de behöriga myndigheterna i de stater som inrättat gruppen. Om den behöriga åklagaren i Finland har anmält sig som medlem i utredningsgruppen, hör även han eller hon till utredningsgruppen. Även andra personer kan höra till utredningsgruppen, i enlighet med vad som bestäms särskilt i överenskommelsen. Utredningsgruppens sammansättning ska anges i överenskommelsen om att inrätta utredningsgruppen.

Om en utredningsgrupp gäller Finland och får finansiering från Europeiska unionen, ska Finlands nationella medlem i Eurojust kallas till utredningsgruppen. När den nationella medlemmen deltar i utredningsgruppen verkar han eller hon som Finlands nationella åklagarmyndighet och har den behörighet som avses i 10 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 143 § i lagen om offentlig upphandling och koncession

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) 143 § 3 punkten som följer:

143 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Konkurrens- och konsumentverket kan trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut behövliga uppgifter eller handlingar, som det fått vid tillsynen, till _____

3) åklagare för tjänsteuppdrag i den omfattning som anges i 22 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019),

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 39 § i konkurrenslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkurrenslagen (948/2011) 39 § 5 punkten, sådan den lyder i lag 721/2019, som följer:

39 §

Informationsutbytet mellan myndigheter

Konkurrens- och konsumentverket kan på eget initiativ, trots bestämmelserna om sekretess, om det behövs lämna ut en uppgift eller handling som verket har fått eller upprättat i samband med skötseln av uppgifter enligt denna lag,

5) till åklagare för skötsel av uppgifter enligt 9 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019),

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 35 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) 35 § som följer:

35 §

Förseningar

Om ett utlämningsärende inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom 60 dagar från det att den som begärs utlämnad greps, ska åklagaren underrätta den behöriga myndigheten i den ansökande medlemsstaten och ange skälen till förseningen.

Om den som begärs utlämnad har samtyckt till utlämningen och ärendet inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom tio dagar från det att samtycket gavs, ska åklagaren på motsvarande sätt lämna en sådan underrättelse som avses i 1 mom.

Om ett utlämningsärende inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom 30 dagar efter att de tidsfrister som anges i 1 och 2 mom. har löpt ut, ska åklagaren underrätta Eurojust och ange skälen till förseningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (295/2012) 9 § 1 mom. som följer:

9 §

Förfarande för att nå samförstånd

Om de behöriga myndigheterna inte i ett samråd enligt 8 § har kunnat nå samförstånd om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska den behöriga myndigheten vid behov hänskjuta ärendet till Eurojust. En förutsättning för detta är att Eurojust har behörighet att handlägga brottet i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 10 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Justitieminister Anna-Maja Henriksson

2.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om Åklagarmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) 7 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Åklagare

Åklagare

Åklagare är
1) riksåklagaren och biträdande riksåklagaren,
2) statsåklagarna,
3) ledande distriktsåklagarna och ledande landskapsåklagaren,
4) specialiståklagarna,
5) distriktsåklagarna och landskapsåklagarna,
6) biträdande åklagarna.

Bestämmelser om Finlands nationella medlem i Eurojust finns i lagen om genomförande av vissa bestämmelser i beslutet om Eurojust (742/2010).

Åklagare är
1) riksåklagaren och biträdande riksåklagaren,
2) statsåklagarna,
3) ledande distriktsåklagarna och ledande landskapsåklagaren,
4) specialiståklagarna,
5) distriktsåklagarna och landskapsåklagarna,
6) biträdande åklagarna.

Bestämmelser om Finlands nationella medlem i Eurojust finns *i lagen om Finlands deltagande i verksamheten för Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) (/)*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om gemensamma utredningsgrupper

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002) 2 §, sådan den lyder i lag 304/2014, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Utredningsgruppens sammansättning

En utredningsgrupp består av de behöriga myndigheterna i de stater som inrättat gruppen. Om den behöriga åklagaren i Finland har anmält sig som medlem i utredningsgruppen, hör även han eller hon till utredningsgruppen. Även andra personer kan höra till utredningsgruppen, i enlighet med vad som bestäms särskilt i överenskommelsen. Utredningsgruppens sammansättning ska anges i överenskommelsen om att inrätta utredningsgruppen.

Om en utredningsgrupp gäller Finland och får finansiering från Europeiska unionen, ska Finlands nationella medlem i Eurojust kallas till utredningsgruppen. När den nationella medlemmen deltar i utredningsgruppen verkar han eller hon som Finlands nationella åklagarmyndighet och har den behörighet som avses i 7 § i lagen om åklagarväsendet (439/2011).

Föreslagen lydelse

2 §

Utredningsgruppens sammansättning

En utredningsgrupp består av de behöriga myndigheterna i de stater som inrättat gruppen. Om den behöriga åklagaren i Finland har anmält sig som medlem i utredningsgruppen, hör även han eller hon till utredningsgruppen. Även andra personer kan höra till utredningsgruppen, i enlighet med vad som bestäms särskilt i överenskommelsen. Utredningsgruppens sammansättning ska anges i överenskommelsen om att inrätta utredningsgruppen.

Om en utredningsgrupp gäller Finland och får finansiering från Europeiska unionen, ska Finlands nationella medlem i Eurojust kallas till utredningsgruppen. När den nationella medlemmen deltar i utredningsgruppen verkar han eller hon som Finlands nationella åklagarmyndighet och har den behörighet som avses i 10 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 143 § i lagen om offentlig upphandling och koncession

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) 143 § 3 punkten som följer:

Gällande lydelse

143 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Konkurrens- och konsumentverket kan trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut behövliga uppgifter eller handlingar, som det fått vid tillsynen, till:

3) åklagare för tjänsteuppdrag i den omfattning som nämns i 25 § i lagen om åklagarväsendet (439/2011);

Föreslagen lydelse

143 §

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Konkurrens- och konsumentverket kan trots sekretessbestämmelserna på eget initiativ lämna ut behövliga uppgifter eller handlingar, som det fått vid tillsynen, till

3) åklagare för tjänsteuppdrag i den omfattning som anges i 22 § i *lagen om Åklagarmyndigheten* (32/2019),

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 39 § i konkurrenslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkurrenslagen (948/2011) 39 § 5 punkten, sådan den lyder i lag 721/2019, som följer:

Gällande lydelse

39 §

Informationsutbytet mellan myndigheter

Konkurrens- och konsumentverket kan på eget initiativ, trots bestämmelserna om sekretess, om det behövs lämna ut en uppgift eller handling som verket har fått eller upprättat i samband med skötseln av uppgifter enligt denna lag,

5) till åklagare för uppgifter enligt 6 § i lagen om åklagarväsendet (439/2011);

Föreslagen lydelse

39 §

Informationsutbytet mellan myndigheter

Konkurrens- och konsumentverket kan på eget initiativ, trots bestämmelserna om sekretess, om det behövs lämna ut en uppgift eller handling som verket har fått eller upprättat i samband med skötseln av uppgifter enligt denna lag,

5) till åklagare för skötsel av uppgifter enligt 9 § i *lagen om Åklagarmyndigheten* (32/2019),

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 35 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) 35 § som följer:

Gällande lydelse

35 §

Förseningar

Om ett utlämningsärende inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom 60 dagar från det att den som begärs utlämnad greps, skall åklagaren underrätta den behöriga myndigheten i den ansökande medlemsstaten och ange skälen till förseningen.

Om den som begärs utlämnad har samtyckt till utlämningen och ärendet inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom tio dagar från det att samtycket gavs, skall åklagaren på motsvarande sätt lämna en sådan underrättelse som avses i 1 mom.

Om ett utlämningsärende inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom 30 dagar efter att de tidsfrister som anges i 1 och 2 mom. har löpt ut, skall åklagaren underrätta Eurojust och ange skälen till förseningen.

Föreslagen lydelse

35 §

Förseningar

Om ett utlämningsärende inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom 60 dagar från det att den som begärs utlämnad greps, ska åklagaren underrätta den behöriga myndigheten i den ansökande medlemsstaten och ange skälen till förseningen.

Om den som begärs utlämnad har samtyckt till utlämningen och ärendet inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom tio dagar från det att samtycket gavs, ska åklagaren på motsvarande sätt lämna en sådan underrättelse som avses i 1 mom.

Om ett utlämningsärende inte har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut inom 30 dagar efter att de tidsfrister som anges i 1 och 2 mom. har löpt ut, ska åklagaren underrätta Eurojust och ange skälen till förseningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förebyggande och lösning av tvister om utövande av jurisdiktion i straffrättsliga förfaranden och om överföring av förundersökning och lagföring mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (295/2012) 9 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

9 §

Förfarande för att nå samförstånd

Om de behöriga myndigheterna inte i ett samråd enligt 8 § har kunnat nå samförstånd om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska den behöriga myndigheten vid behov hänskjuta ärendet till Eurojustenheten. En förutsättning för detta är att enheten är behörig att handlägga brottet i fråga.

Föreslagen lydelse

9 §

Förfarande för att nå samförstånd

Om de behöriga myndigheterna inte i ett samråd enligt 8 § har kunnat nå samförstånd om överföring av ett straffrättsligt förfarande, ska den behöriga myndigheten vid behov hänskjuta ärendet till Eurojust. En förutsättning för detta är att Eurojust har behörighet att handlägga brottet i fråga.

Denna lag träder i kraft den
20 .
